

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล
ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATION FOR LEARNING
BUDDHISM IN THE DIGITAL AGE OF HIGH SCHOOL STUDENTS AT
WAT SOTHON WARARAM SCHOOL CHACHOENGSAO PROVINCE

¹พระมหาชนกันต์ ชินวโร (หวังนฤพาน) PhramahaChanakan Jinavaro (Wangnaruphan),
²ลำพอง กลมกุล Lampong Klomkul, ³ทองดี ศรีตระการ Thongdee Sritragarn
^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: ctpnone221@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารครูสอนของโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา 96 ท่าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ คณะผู้บริหาร และครู โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา 10 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ นวัตกรรมด้านหลักสูตร ตามลำดับ 2) วิธีการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดการอบรมครูในการจัดการเรียนการสอนและการผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา คือ ทางโรงเรียนควรมีการปรับปรุงหลักสูตร พร้อมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผลิตสื่อเทคโนโลยี เพื่อจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับแบบเรียนและมีรูปแบบที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล

คำสำคัญ: การพัฒนา, นวัตกรรม, วิชาพระพุทธศาสนา, โรงเรียนวัดโสธรวราราม

Abstract

The purposes of this thesis were 1) To study the learning state of Buddhism in the digital age of secondary school students. Wat Sothon Wararam School Chachoengsao Province 2) to study methods for developing innovative learning in Buddhist subjects in the digital age of secondary school students. Wat Sothon Wararam School Chachoengsao Province 3) to propose guidelines for developing innovative learning subjects Buddhism in the digital age of secondary school students Wat Sothon Wararam School Chachoengsao Province. The study was mixed methods research between quantitative research and qualitative research. The quantitative data were collected from 96 administrators and teachers in Wat Sothon Wararam School by questionnaires, and data were analyzed by descriptive statistics including percentage, mean and standard deviation. Qualitative data were collected using a schedule interview from 10 key informants as the administrators and teachers in Wat Sothon Wararam School, and content analysis was used for analyzing qualitative data. Results of the study were as follows: 1) Learning Buddhism subjects in the digital age of secondary school students Wat Sothon Wararam School Chachoengsao Province Overall, it was at a high level. The most practical aspect is teaching and learning innovation. and the aspect that had the least practice was curriculum innovation, respectively. Wat Sothon Wararam School Chachoengsao Province Modernize the curriculum and in line with the needs of the students Organize training for teachers in teaching and learning and production of teaching materials in accordance with teaching and learning in various forms so that teachers can apply knowledge to develop learners effectively. 3) Guidelines for the development of innovative learning in Buddhism subjects in the digital age of secondary school students at Wat Sothon Wararam School. Chachoengsao Province is that the school should improve the curriculum. as well as teaching and learning to be consistent with the changing context There should be a variety of teaching and learning activities. technology media production to be used in teaching And the measurement and evaluation should be consistent with the textbook and have a variety of forms of measurement and evaluation.

Keywords: Development, Innovation, Buddhism subject, Wat Sothon Wararam School

บทนำ

การสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้นประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม และคุณธรรมจริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ โดยการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในอดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะครูยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์กระตือรือร้นและใช้วิธีการบรรยายมากกว่าการใช้สื่อให้ผู้เรียนสนใจการเรียนดังนั้นจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อวิชาที่เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) ทำให้ทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปจากยุคศตวรรษที่ ๒๐ อย่างชัดเจน เหตุเนื่องจากงานที่เคยใช้คนทำงานกับเครื่องจักรกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพราะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี โทรคมนาคมได้ขยายขีดความสามารถจนสามารถทำงานแทนที่คนได้ทำให้สัดส่วนแรงงานลดลงเกิดขึ้นในงานที่ใช้สัมผัสรับรู้อย่างจำเพาะและงานที่ใช้แบบซ้ำซาก ซึ่งเป็นงานที่บ่อนค่าสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำแทน แต่สัดส่วนแรงงานระดับชาติบางส่วนที่เพิ่มขึ้นในงานที่เน้นการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญและต้องใช้การสื่อสารที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นงานที่คอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำแทนได้คนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสารที่ซับซ้อนจากยุคเดิม ต้องมีไหวพริบในการตอบคำถามเฉพาะหน้าอย่างฉับพลัน และควบคุมการเจรจา ถกเถียง ที่ไม่เป็นระเบียบได้อย่างราบรื่น หรือถ้าเป็นครูก็ต้องเป็นครูที่เชี่ยวชาญในการสื่อสารและมีไหวพริบในการจัดการ และควบคุมห้องเรียนที่วุ่นวายให้เป็นห้องเรียนที่มีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ราบรื่น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559)

การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาที่ผ่านมา นักเรียนต้องเรียนเนื้อหาสาระ มากมาย ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต การถ่ายทอดคุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรมยากต่อความเข้าใจสำหรับนักเรียน ไม่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ และสร้างความคิดรวบยอด นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ไม่สามารถ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ต่อการเรียนได้จึงเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ในช่วงที่สังคมไทยมีวิกฤตทางศีลธรรม คนไทยกำลังแสวงหากระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ วิธีคิดใหม่ที่มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเพื่อพลิกฟื้นความเข้มแข็งของระบบจริยธรรม และวัฒนธรรมของสังคมไทย ซึ่งคนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพเป็นสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งฝ่ายพระสงฆ์และคฤหัสถ์ได้ มองเห็นว่าการเรียนรู้ตามพุทธวิธีเป็นสิ่งที่ล้ำจึงมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนโดยมหาเถรสมาคม นำโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งฝ่ายมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย พร้อมผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อัจฉริยะพัฒนาการ และการพัฒนาสื่อ กำหนดแนวทางการจัดหลักสูตร พระพุทธศาสนาให้ถูกต้อง เหมาะสมและชัดเจนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิด

ศรัทธาอย่างสูงในพระรัตนตรัย เชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยมีเอกภาพอยู่ที่ความมีศรัทธา อย่างแน่วแน่ต่อพระรัตนตรัย มุ่งนำหลักธรรม ซึ่งมีอริยสัจ 4 เป็นกรอบไว้จัดการเรียนรู้ขับเคลื่อน สาระการเรียนรู้ โดยนำกระบวนการเรียนรู้พุทธวิธีไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการทำงานและการประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาชีวิต (กรมการศาสนา, 2550)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา อันจะเป็นประโยชน์ในส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้ทันต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนวัดโสธรวรารามที่สอนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 132 คน โดยใช้การเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด ดังนี้

- 2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ

การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีการของ Likert

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน สัมภาษณ์ 5 ด้าน คือ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล 5) การบริหารจัดการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมเป็นขั้นตอน คือ หลังจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาเปลี่ยนแปลงเป็นรหัสตัวเลขบันทึกลงในโปรแกรมการวิจัยทางสถิติ ดังนี้

3.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ 1) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส 2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน ตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) ระดับสภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม 3) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2543) 4) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่

3.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และประมวลผลเข้าด้วยกันเพื่อให้เห็นภาพรวมแล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปน้อย ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการ นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล และนวัตกรรมด้านหลักสูตร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

สภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม		n=96 รูป/คน		
		ระดับความคิดเห็นผู้บริหารและครู		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	นวัตกรรมด้านหลักสูตร	3.72	0.42	มาก
2	นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน	3.99	0.70	มาก
3	นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.86	0.57	มาก
4	นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล	3.74	0.46	มาก
5	นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการ	3.76	0.50	มาก
ภาพรวม		3.78	0.45	มาก

2. วิธีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมด้านหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีอุปสรรค 3) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา จัดอบรมให้ความรู้ครูในการผลิตและใช้สื่อให้มีความเหมาะสม 4) นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่หลากหลายและเครื่องมือในการวัดหลายอย่าง 5) นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการ ปรับปรุงให้มีการรับฟังปัญหาของผู้เรียน พร้อมร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหา

3. แนวทางนวัตกรรมการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมด้านหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน 2) นวัตกรรมการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอน เชื่อมโยงเนื้อหาในบทเรียน เข้ากับการใช้ชีวิตของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น 3) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการออกแบบสื่อให้มีความทันสมัย รวมไปถึงการใช้สื่อนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาให้มากยิ่งขึ้น 4) นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล ควรเพิ่มวิธีการวัดผล นำกิจกรรมที่สร้างสรรค์มาใช้ในการจัดการวัดผลและประเมินผล 5) นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการ จัดระบบการบริหารและการให้บริการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีระดับการการปฏิบัติมากไปน้อย ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการ นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล และนวัตกรรมด้านหลักสูตร สอดคล้องบางประการกับการวิจัยของกู่เกียรติ แดงสีดา (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

2. วิธีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรมีการจัดรายวิชาและหลักสูตรที่ทันสมัยและเหมาะสมกับนักเรียนไม่ให้ความซ้ำซ้อนมากเกินไป และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่จัดให้มีการอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถและความรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนและการผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ และควรจัดให้มีการอบรม ส่งเสริม พัฒนาความรู้ความสามารถของครูที่หลากหลายด้านเพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องบางประการกับการวิจัยของจุฬาลักษณ์ การอรุณ (2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะ กระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของกู่เกียรติ แดงสีดา (2563) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตามรูปแบบของ PDCA ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาองค์ความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

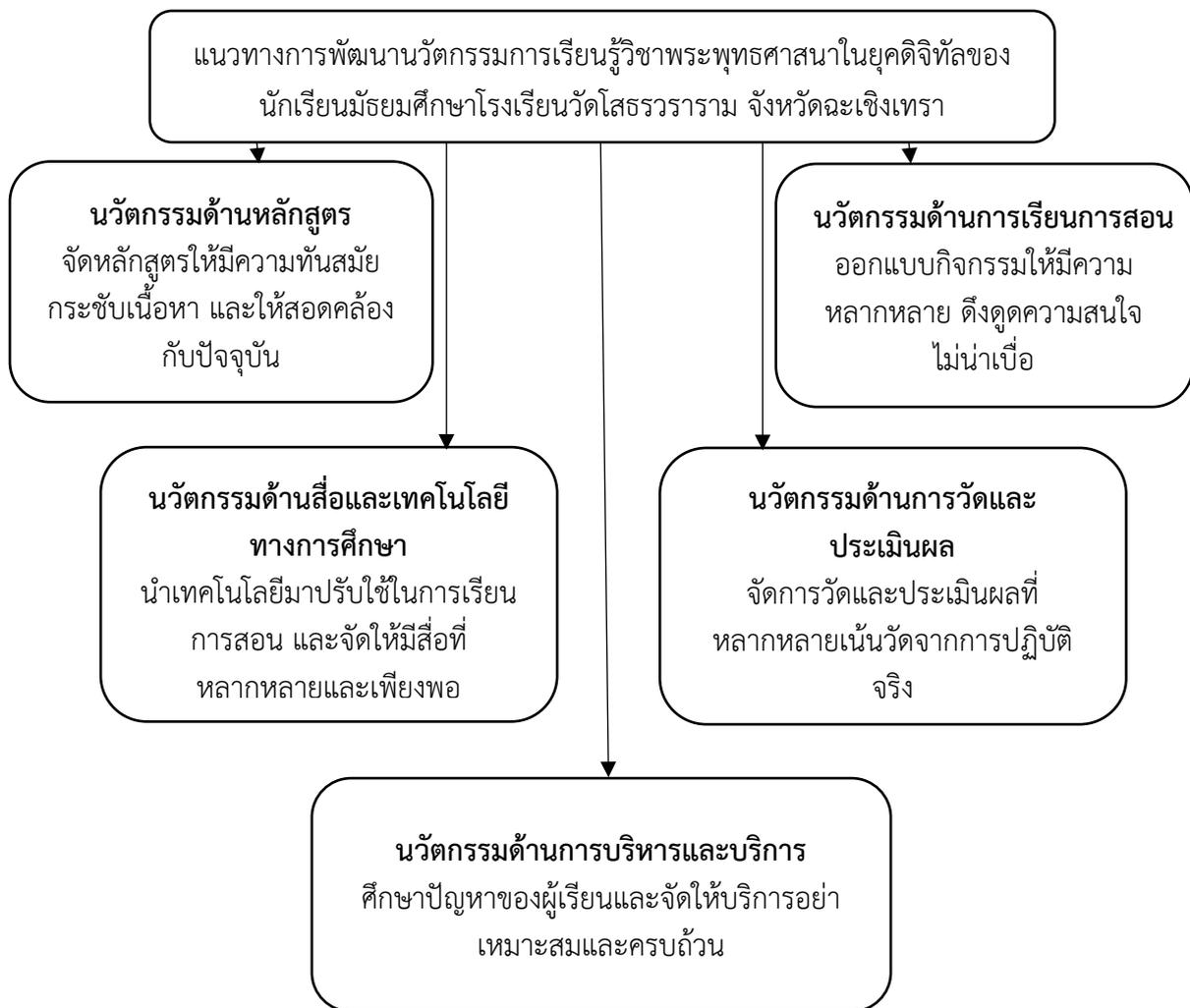
3. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ทางโรงเรียนควรมีการปรับปรุงหลักสูตร พร้อมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายผลิตสื่อเทคโนโลยี เพื่อจะนำมาใช้ในการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับแบบเรียนและมีรูปแบบที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของพระสมพล กิตติเมธี (เชื้อกล้า) (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในยุคดิจิทัล รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนสารวิทยาคม จังหวัดชัยภูมิ ทั้งหมด 6 ได้ คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ครูผู้สอนคือสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสื่อ (Online learning) ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ สื่อสารสนเทศ ให้เข้ากับยุคดิจิทัล เท่าทันสมัยใหม่ เพราะครูผู้สอนพร้อมนักเรียนควรพัฒนาควบคู่

กันไป ไม่ว่าจะเป็น การใช้โปรแกรมช่องทางต่างๆ ในการเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) หลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล 5) การบริหารจัดการ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังแสดงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 มีอธิบายดังนี้

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้

1. การพัฒนานวัตกรรมการหลักสูตร ปรับกระชับเนื้อหาและหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน และให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้พร้อมทั้งจัดเนื้อหาวิชาไม่ให้เกิดความซ้ำซากและน่าเบื่อ เพื่อให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

3. การพัฒนานวัตกรรมการสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อที่หลากหลาย และทันสมัยมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการจัดการสื่อให้มีความเพียงพอต่อผู้เรียน ทั้งที่เป็นสื่อทำมือและสื่อสำเร็จรูป ที่ครูสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก

4. การพัฒนานวัตกรรมการวัดและประเมินผล จัดให้มีรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นวัดจากสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติมากกว่าการวัดให้มีการสอบเพื่อวัดและประเมินผล

5. การพัฒนานวัตกรรมการบริหารและบริการ บริการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆที่อำนวยความสะดวกต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการรับฟังปัญหา และหาทางออกร่วมกันกับผู้ปกครอง จัดการทำงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรปรับเนื้อหาหลักสูตรให้มีความกระชับและทันสมัย สามารถบูรณาการเข้ากับเหตุการณ์ในปัจจุบันได้

1.2 ควรจัดให้มีการวัดและประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีความหลากหลายเหมาะสมแก่ผู้เรียน

1.3 มุ่งเน้นการให้บริการอย่างทั่วถึงแก่นักเรียนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติกับนักเรียน

1.4 ควรจัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และพัฒนาความรู้ครูในการสร้างและใช้สื่อต่างๆ อยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนอื่นที่มีการจัดการศึกษาที่ใกล้เคียงกันในเขตอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาการใช้นวัตกรรมการสอนที่เป็นประโยชน์แก่การนำมาใช้ในการจัดการศึกษา

2.3 ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น มีตัวแปรอิสระที่มีความหลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2550). **หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กู้เกียรติ แดงสีดา. (2563). **ยุคดิจิทัลกับแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- จุฬาลักษณ์ การอรุณ. (2562). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1**. ขอนแก่น: โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: พืบาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระสมพล กิตติเมธี (เชื้อกล้า). (2563). **การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในยุคดิจิทัล รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนสารวิทยาคม จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. in *Reading in Attitude Theory and Measurement*. Fishbein Martin Ed. New York: Wiley & Son.